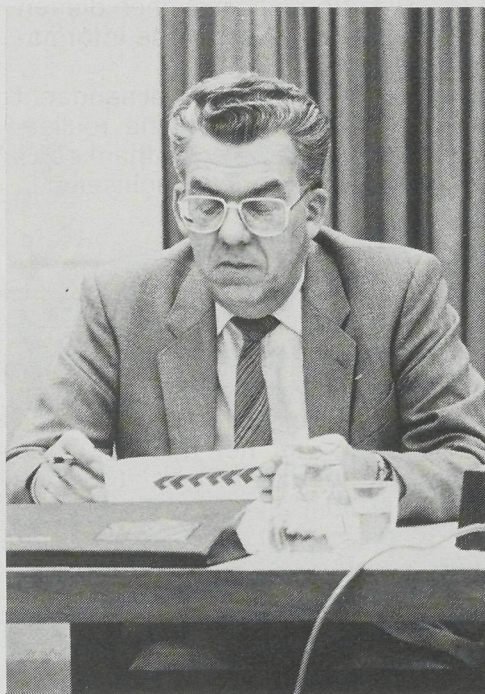

nu al in een informatiemaatschappij leven, maar dat er een nieuwe fase aanbreekt waarin — althans in theorie — veel meer informatie voor veel meer individuen beschikbaar komt en dat eigenlijk de intrigerende vraag is hoe die meerdere informatiemacht zal worden gedistribueerd. Die vraag komt harder op de mensen af dan op 't ogenblik al het geval is. Bezorgd was hij over de argeloosheid waarmee we opspringen met de vele technische keuzemogelijkheden die zich aandienen. We laten het van toevallige omstandigheden afhangen waarheen het gaat. De overheid moet een bewuster sturen in een richting die consultatieve media ontwikkelingskansen biedt.

Het deed de heer Reinold genoegen nu eens een keer te horen dat de overheid meer zou moeten doen. Naar zijn eigen overtuiging zou het toe moeten naar een departement van Cultuur en Informatie. Hij meende dat de overheid daar waar wat te beschermen valt (en dat is iets anders dan instandhouden) de overheid aan de bel zou moeten trekken. Maar pas als de economische ordening bepalend zou gaan worden voor informatieoverdracht en cultuurwaarden is dat moment aangebroken. Voorlopig was dat, voor zijn gevoel, nog niet het geval. Volgens Lockfeer was daar nu al sprake van, zeker in culturen van de ontwikkelingslanden.

Als er geen bewust beleid wordt ontwikkeld om bestaande systemen in stand te houden, zullen bestaande systemen ernstig worden aangetast, stelde Schoonhoven. Het is nu al zo dat de totale export van Amerikaanse films gedomineerd wordt door zeven ondernemingen, een kleine groep mensen. In Italië is al 80 % van wat de mensen te zien krijgen, afkomstig van een van die zeven Amerikaanse ondernemingen. Daar zou elke overheid goed naar moeten kijken. Hij had de indruk dat de Nederlandse overheid zich op 't ogenblik te sterk door financieel-economische uitgangspunten laat leiden. Het marktmechanisme staat hoog in het vaandel, maar we weten waartoe dat leidt.

Van Kaam illustreerde zijn bezorgdheid met een actueel voorbeeld. Het departement heeft een 30-tal vergunningen afgegeven voor abonnee-televisie, maar is er geen sprake van dat er zoveel aan de bak zullen komen. Juist de passieve houding van de overheid met betrekking tot de techniek, maakt dat men aangewezen is op het gebruik van (verouderde) decoderkastjes en dat beperkt feitelijk het aantal kanshebbers tot twee en die hebben de koppen alweer bijeen gestoken. Bui-

J. W. Reinold, ing. (WVC): „Wij maken geen onderscheid tussen dag en nacht”

ten deze ene monopolistische macht zal wie abonnee-tv wil bedrijven niet heen kunnen. Technisch was dat helemaal niet nodig geweest wanneer de overheid tijdig deze problematiek had onderkend.

De heer Reinold schetste het overheidsbeleid als een compromis. Het zit 'em in de macht die berust bij de beheerder van het kabelnet. Er is nog geen enkel voorschrift om tot een gestandariseerde methode te komen, jammer genoeg. Er zijn pogingen geweest in een van de vele ontwerpen voor de media-nota. Hijzelf had daar duidelijk voor gepleit, maar "men" heeft het niet gewild in dit land. Nou, dan zij dat zo, zuchtte de heer Reinold berustend. Dan zul je daar over een tijdje de rekening voor moeten betalen. Hij erkende dat er veel betere systemen te verzinnen zijn.

Lockfeer had wat moeite met het denkbeeld van een departement van Cultuur en Informatie. Het deed hem te veel denken aan het ministerie van Waarheid in Orwell's boek, maar als dat zich zou beperken tot een voorwaardenscheppend beleid, dan zag hij dat wel voor zich.

Schoonhoven vroeg zich af hoe dat komende Commissariaat voor de Media zal gaan functioneren. Wordt het een verlengstuk van de overheid of een buffer tussen media en overheid? Hij was daar toch niet helemaal gerust over. De overheid moet op afstand blijven. Wel dient de overheid de Nederlandse publieke omroep de middelen ter beschikking te stellen om te

kunnen concurreren tegen een commercieel (buitenlands) aanbod.

Uiteraard kwam de (veronderstelde) spanning ter tafel tussen wat "het publiek" zou willen en wat wenselijk zou zijn. Lockfeer vertelde iets positiefs over de praktijk bij De Volkskrant, maar het is de vraag of voor een consultatief medium als een krant dezelfde wetmatigheden gelden als voor een allocutief medium als de omroep. Schoonhoven illustreerde dat met voorbeelden voor wat betreft de omroep. Veel KRO-leden wensen een serieuze programmering op Goede Vrijdag, maar kijken naar de TROS die avond. EO-leden steunen hun omroep geestdriftig, maar dat betekent allerm minst dat zijzelf niet naar de concurrent kijken wanneer de EO uitzendt. Integendeel. Is "het publiek", zoals dat in onderzoeken een gezicht krijgt onredelijk, of is er wat anders aan de hand? Fascinerende terreinen voor onderzoek kwamen terloops bloot. Is er een aanzienlijk verschil tussen wat de mens beschikbaar wenst aan informatie en wat hij feitelijk consumeert?

Als "toetje" wierp voorzitter Van Cuijlenburg de vraag in discussie waarom de VU 's nachts niet vrijelijk op het kabelnet aan video-bevoorrading mag doen om wetenschapsvoorlichting te bedrijven. In een door Reinold ondertekende brief liet het ministerie van WVC dit voorjaar weten dat dit niet mocht. Want dat was omroep. Van Kaam betwistte dat niet, maar hij formuleerde de vraag wat lastiger: "Welk belang is ermee gediend om gebruik van het kabelnet 's nachts aan voorafgaand overheidsverlof te binden? Wie of wat denkt men daarmee te beschermen?"

Reinold wees wederom op de wet. Volgens de wet is het nu eenmaal omroep en daarmee was voor hem de kous af. Onder auspiciën en verantwoordelijkheid van een lokale omroep kan de VU z'n gang gaan als met die instelling overeenstemming wordt bereikt.

Van Kaam scherpste de zaak iets aan. De Tweede Kamer heeft met steun van beide regeringsfracties een motie aangenomen, dat het kabelnet 's nachts tussen 2 en 6 uur voor verhuur dient te worden vrijgegeven aan iedereen die daarvan maar gebruik wil maken. De VU maar ook anderen. Het is nu aan de overheid om aannemelijk te maken waarom die motie nog niet is uitgevoerd.

"Wij maken geen onderscheid tussen dag- en nachturen en wat die motie betreft, die hebt u nog niet zien uitvoeren", was het bescheid van de heer Reinold. (BvK)